

Bodil Schöneberg
08-785 50 52

Livsmedelsverket
Box 622
751 26 UPPSALA

Återrapportering enligt regleringsbrevet 2013 - Stockholms län

– En bedömning av effektivitet och ändamålsenlighet i livsmedelskontrollen i länet och hur denna har utvecklats jämfört med föregående år, på vilket sätt och i vilken utsträckning länsstyrelserna genom revisioner och andra insatser har bidragit till att kraven i förordning (EG) nr 882/2004 uppfylls.

Revisioner

I Stockholms län fanns 23 kommunala kontrollmyndigheter (26 kommuner) för livsmedelskontrollen under 2013. Länsstyrelsen har under året sammanlagt utfört tre (Nacka, Södertälje och Lidingö) av fyra planerade revisioner av den kommunala livsmedelskontrollen enligt en femårig revisionsplan. Detta jämfört med fyra av fem planerade revisioner under 2012. Under 2007-2012 har samtliga kommuners livsmedelskontroll reviderats vid åtminstone ett tillfälle antingen av Livsmedelsverket (SLV) eller av Länsstyrelsen. Under hösten 2012 påbörjades en ny revisionsomgång av länets kommuner. Länsstyrelsen har deltagit vid de revisioner av den kommunala livsmedelskontrollen som Livsmedelsverket genomförde i länet (Upplands-Väsby och Salems kommun).

Sammanställning genomförda revisioner

	LST-revisioner	SLV-revisioner
2010	3	
2011	4	
2012	4	3
2013	3	2

Länsstyrelsen bedömer att de kommuner som reviderades i länet under 2013 med undantag av en kommun hade bra resultat med en i stort välfungerande livsmedelskontroll och få avvikelser. En kommun som reviderades av Livsmedelsverket uppfyllde endast delvis kraven på offentlig kontroll.

Länsstyrelsens arbete med revisionerna utgår från Livsmedelsverkets handbok. Bland annat har granskats om det finns tillräckligt med personal, kontrollens finansiering, om kontrollen är planerad, om och hur den genomförs samt om uppföljning finns. Det har även ingått att titta på om sanktioner vidtagits och kontrollen/sanktioner gett effekt. Exempelvis har en granskning skett av ett antal ärenden (med kontrollrapporter, eventuella sanktionsbeslut inkl. uppföljning) samt att planerad kontroll har utförts, både generell och specifikt för vissa anläggningar. Länsstyrelsens revisioner har hittills inte omfattat några anläggningsbesök med s.k. skuggrevision.

Länsstyrelsen bedömer att flera av de kommuner som granskades under året hade bra system för uppföljning.

Brister som noteras vid revisioner följs upp genom att kommunerna ombeds upprätta en handlingsplan med åtgärder. Därefter granskas handlingsplanen och vid behov planeras en uppföljande revision. Avstämningar vid planering av revisioner görs tillsammans med Livsmedelsverket.

Länsstyrelsen upplever att revisionerna har en positiv effekt på kommunernas livsmedelskontroll. Kommunerna har varit positivt inställda till att bli reviderade och ett stort arbete har lagts ned för att presentera efterfrågat material. Även kommunernas representation och intresse från chefer och nämnder har varit stort vid revisionstillfällena. Erfarenheten är att kommunerna tar till sig av Länsstyrelsens rekommendationer för att utveckla verksamheten. Förbättringar har skett exempelvis avseende personella resurser, finansiering och avgifter, planering och uppföljning av kontrollen. Förbättringar i kommunens verksamhet leder till att livsmedelskontrollen i större utsträckning är riskbaserad, ändamålsenlig, effektiv och professionell.

I kombination med revisionerna (både Länsstyrelsens och Livsmedelsverkets) har Livsmedelsverkets kompetensinsatser såsom ”planering av offentlig kontroll”, ”kontrolluppdraget” och ”chefskursen” varit en viktig del för att succesivt utveckla och förbättra kommunernas kontrollverksamhet. Ett återkommande kursutbud såväl för den övergripande som för den praktiska kontrollverksamheten är därför mycket viktiga. Länsmöten, länsamverkan och kontrollkonferenser är också viktiga för att samordna och utveckla kontrollen och att utforma gemensamma kontrollprojekt m.m.

Länsstyrelsen har deltagit vid två revisioner som EU-kommissionens livsmedels- och veterinärbyrå, FVO, genomfört under året; revision av Sveriges importkontroll samt faktainsamling inom området kosttillskott.

Samordning av kommuner

I arbetet med att samordna kommunerna i deras verksamhet med livsmedelskontroll har Länsstyrelsen i enlighet med planeringen anordnat två utbildningstillfällen under året. Utbildningsdagarna är en viktig del i inspektörernas kompetensförsörjning och för samverkan mellan lokala, regionala och centrala kontrollmyndigheter inom livsmedelsområdet. På utbildningsdagarna presenterades bl.a. nyheter inom livsmedelskontrollen, återkoppling från FVO-revisioner och lämnade rekommendationer samt information kring FVO's GFU i december, kosttillskott, skyddade beteckningar, utbrottsinformation och bedömningsfrågor. Vidare presenterades pågående och planerade av samverkansprojekt inom Miljösamverkan Stockholms arbete och projektredovisningar t.ex. projektet animaliska biprodukter. Ett länsgemensamt provtagningsprojekt planerades för 2014.

En samverkansövning, Beredskapsövning dricksvatten, har anordnats för länets norra kommuner i samarbete med Livsmedelsverket och Norrvatten. Syftet var att öva informationsdelning, ansvar och samverkan.

Länsstyrelsen har deltagit i länets samverkansgrupp med Landstingets smittskydds-enhet och livsmedelsinspektörer, den s.k. utbrotsgruppen.

- En bedömning av om kommunernas kontrollplaner uppfyller de krav som ställs för en likvärdig och effektiv kontroll.

Kontrollplanernas utformning, omfattning samt detaljeringsgrad varierar mellan kommunerna. Vanligtvis finns verksamhetsplan, kontrollplan och olika dokument för detaljplanering. De flesta kommunerna har börjat använda sig av den nationella kontrollplansmallen eller en variant därav. En översyn av kontrollplansmallen på livsmedelsområdet (jämför med den översyn som har skett för djurskyddsområdet) skulle vara positiv då mallen är ett bra verktyg för att underlätta för kommunerna samt för att uppnå bättre enhetlighet.

Länsstyrelsen bedömer att kommunernas planering av livsmedelkontrollen, t.ex. arbetsätt, dokumentation m.m. succesivt har förbättrats de senaste åren. I de fallen brister i planeringen har framkommit vid Länsstyrelsens revisioner så har detta kommenterats och kommunen har vidtagit åtgärder. Länsstyrelsen bedömer att merparten av kommunerna i länet nu har en tillfredställande planering men att den kan se ut på olika sätt i de olika kommunerna. Det varierar även mellan kommunerna i vilken grad nämnden involveras och informeras om planering/mål och resultatuppföljning av kontrollen. De kommuner som reviderades under 2013 hade ingen avvikelse avseende planering.

Länsstyrelsen ser positivt på att målen i den fleråriga nationella kontrollplanen (NKP) har utvecklats på livsmedelsområdet. Kommunerna har fått ökat kännedom om NKP framför allt de senaste två åren och har 2013 varit kända i alla kommuner som reviderades av Länsstyrelsen.

Provtagning har under ett antal år använts i mycket begränsad omfattning i kontrollverksamheten. Detta har tagits upp till diskussion vid revisionerna och under 2013 har medvetenheten om ett ökat behov av att använda provtagning som kontrollmetod ökat generellt. Mer samordning med kontrollhandbok, utbildningar, provtagningsprojekt m.m. på detta område kommer att vara viktigt för att utveckla kontrollen på detta område.

- Antal fortbildningstillfällen för livsmedelsinspektörer som länsstyrelsen medverkat i och antalet deltagare i utbildningarna.

Länsstyrelsen har i enlighet med planeringen anordnat två utbildningstillfällen under året. Vårmötet hölls i april med 58 deltagare. 20 kommunala myndigheter var representerade. Höstmötet hölls i november med 69 deltagare. 22 kommunala myndigheter var representerade.

Som en extrainsats har en samverkansövning, Beredskapsövning dricksvatten, anordnats för länets norra kommuner i samarbete med Livsmedelsverket och Norrvatten. Syftet var att öva informationsdelning, ansvar och samverkan. Övningen hade 78 deltagare.

– Vilka mål som satts upp för kontrollen av livsmedel i primärproduktionen i länet och måluppfyllelsen för dessa. Vidare ska länsstyrelsen redovisa viktigare kontrollresultat och en analys av effekterna av kontrollen.

Länsstyrelsen har i kontrollplanen för 2013 satt upp följande **mål för livsmedelskontroll i primärproduktionen 2013-2016** utifrån målen i NKP.

- Fortsatt inventering av livsmedelsföretagare som omfattas av krav på registrering.
- Inkomna anmälningar om registrering av livsmedelsanläggning i primärproduktionen ska handläggas och beslutas inkl. riskklassificering samt föras in i primärproduktionsregistret – Handläggning ska ske inom 2 veckor.
- En särskild plan med planering för årets kontroller samt en 5-årsplanering kommer att upprättas som innebär att verksamheter i alla branscher i länet omfattas inom en femårsperiod. Provtagning ingår i planeringen.
- Totalt ska 25-30 kontroller genomföras i primärproduktionen.
 - 15 kontroller (renodlade livsmedelskontroller) kommer att genomföras utifrån ett riskbaserat och behovsanpassat urval som utgår från Livsmedelsverkets vägledning. Majoriteten av kontrollerna i primärproduktionen väljs ut från kategori röd (högsta riskklassen) och kategori orange (nästhögsta riskklass) enligt riskklassificeringen. Förutom det riskbaserade urvalet väljs tio procent av kontrollobjekt ut genom stickprov. Vid dessa kontroller kontrolleras alla relevanta krav i livsmedelslagstiftningen, dock kan det förekomma enstaka kontroller där inte samtliga krav kontrolleras vid varje enskild kontroll. Kontrollerna samordnas i görligaste mån med andra kontroller, t.ex. kontroll av läkemedel, normalkontroll djurskydd och tvärvillkorskontroll. Kontroll kan även samordnas med kommun vid delat kontrollansvar.
 - 15 kontroller genomförs inom ramen för tvärvillkorskontrollerna.
- Anmälningar avseende läkemedelsrester i livsmedel prioriteras och ska hanteras skyndsamt. Inkommen anmälan ska påbörjas inom 5 arbetsdagar. RASFF-meddelanden angående primärproduktion ska handläggas omedelbart.
- Uppföljning görs vid behov för att säkerställa att orsaken till avvikelser undanröjts inom uppsatta tidsramar. Sanktioner används vid behov, t.ex. föreläggande eller förbud. Länsveterinärerna bedömer och beslutar om eventuella sanktioner.
- Länsstyrelsen eftersträvar en god dialog mellan myndigheten och företaget och arbetar för att företagen uppfattar inspektörerna som professionella, t.ex. vid kontroll eller vid information/informationsinsatser. Länsstyrelsen deltar i möjligaste mån i Livsmedelsverkets årliga projekt med tillhörande kompetensutveckling.
- Provtagning används som kontrollmetod i enlighet med separat planering, se ovan eller när det är nödvändigt, t.ex. vid smittspårning/utredning om matförgiftning, m.m.

Övrigt

- Arbetet med rutindokument för livsmedelskontrollen och beredskapsplan fortsätter och ska vara klart i slutet av 2014.

Länsstyrelsen hade under perioden 2012-2013 även en övergripande verksamhetsplan för hela myndigheten ”Verksamhetsplan för styrkort 2012-2013”.

Följande mål berörde livsmedelskontrollen.

- Långsiktiga mål
 - Landsbygden i Stockholms län har stor betydelse för dem som bor, verkar och besöker länet.
 - God livsmedelshygien, redliga livsmedel och spårbarhet i hela livsmedelskedjan ska säkras.
- Mål på två års sikt
 - Verka för att förbättra kommunernas livsmedelskontroll med färre avvikelser som resultat.
- Aktivitetsmål
 - Revisioner av kommunernas livsmedelskontroll ska utföras enligt en femårig revisionsplan. Under 2012 ska 5 kommuners livsmedelskontroll revideras.
 - Kontroll av 1 procent av kända kontrollobjekt i primärproduktion ska utföras.

Resultat för 2013:

Under 2013 har Länsstyrelsen fortsatt tagit emot och administrerat anmälningar om registrering av livsmedelsanläggningar från primärproducenter, underhållit registret och beslutat om registrering samt riskklassificering av nya primärproducenter. Samtliga inkomna anmälningar har handlagts.

Antalet registrerade primärproducenter har ökat från ca 480 st. vid utgången av 2012 till ca 500 st. till slutet av 2013. Under kommande år finns dock ett fortsatt stort inventeringsbehov för att uppnå ett fullständigt objektsregister.

Under 2013 har totalt 5,4 procent (27 kontroller i fem olika branscher) av länets cirka 500 registrerade primärproducenter kontrollerats. 26 kontroller har genomförts i samverkan med tvärvillkorskontroller och djurskyddskontroller. Av dessa har 23 kontroller genomförts med hel checklista för primärproduktion av livsmedel och tre kontroller har genomförts med en kortare kontroll där endast vissa kontrollpunkter har kontrollerats. Utöver detta har provtagning genomförts vid ett tillfälle (jämfört med 3 provtagningstillfällen under 2012). Provtagningen genomfördes med avseende på rests substanser hos odlad fisk i en fiskodling på begäran av Livsmedelsverket. Målet att utföra 25-30 kontroller varav 15 renodlade livsmedelskontroller har därmed uppfyllts. Inga större brister noterades vid kontrollerna.

Sammanställning utförda kontroller primärproduktion

	Totalantal kontroller	Renodlade livsmedelskontroller (hel checklista),	Begränsad kontroll/ checklista (utvalda kontrollpunkter, t.ex. inom tvärvillkorskontroll)	Provtagningstillfällen
2010	14			
2011	26	16	10	2 (restsubstanser fiskodling)
2012	33	6	27	3 (restsubstanser fiskodling; smittspårning <i>Cryptosporidium parvum</i> - träck,

YTTRANDE

Datum
2014-01-27

Beteckning
100-1406-2013

				grönskaker, vatten på gård; nitrat salladsodling)
2013	27	26 (i samband med TV- eller djurskyddskontroll)	3	1 (restsubstanser fiskodling)

Inga anmälningar om läkemedelsrester i livsmedel eller RASFF-meddelanden har inkommit till Länsstyrelsen.

Övrigt

Under 2013 har 47 överklaganden av kommuners livsmedelsbeslut inkommit till Länsstyrelsen. Jämfört med ca 50 st. 2012 och ca 20 st. under 2009-2011.

Länsstyrelsen har deltagit med en representant i Referensgruppen livsmedel och foder inom länsstyrelsernas nybildade nätverk, s.k. 28-nätverket.

Eva Merkel
Avdelningschef

Bodil Schöneberg
Länsveterinär